

100-lecie polskiej polityki społecznej i ubezpieczeń społecznych

Spis treści

Gertruda Uścińska	
Od redaktor naczelnej pisma „Zabezpieczenie Społeczne. Teoria, Prawo, Praktyka”	5
Gertruda Uścińska	
Foreword by the General Editor of the Journal „Social Security. Theory. Law. Practice”	7
STUDIA I PROBLEMY	
Gertruda Uścińska	
Sto lat polskiej polityki społecznej 1918–2018	9
Kamil Berrahal	
Sto lat polskich ubezpieczeń społecznych w aktach prawnych. Kalendarium 1918–2018	17
Gertruda Uścińska	
Standardy zabezpieczenia społecznego Międzynarodowej Organizacji Pracy	36
Paweł Kaleta	
„Nie jesteśmy cwaniakami na brytyjskim socjalu”. Brexit a zabezpieczenie społeczne Polaków w Zjednoczonym Królestwie na przykładzie zabezpieczenia od bezrobocia	49
ARTYKUŁY RECENZYJNE / RECENZJE / NOTY RECENZYJNE	
Józef Orczyk	
Elżbieta Bojanowska, Mirosław Grewiński, Marek Rymsza, Gertruda Uścińska (red.), Stulecie polskiej polityki społecznej 1918–2018	60
KRONIKA WYDARZEŃ	
Katarzyna Obrębska	
Przeszłość – Teraźniejszość – Przyszłość. 100-lecie polskiej polityki społecznej	63
Dorota Głogosz	
Wyzwania rynku pracy, ubezpieczeń i polityki senioralnej w kontekście starzenia demograficznego	68
Olga Rudnicka	
Regulating Care Migration in Europe?	74
NOWOŚCI WYDAWNICZE	
Beata Kaczyńska	
Przegląd krajowych i zagranicznych nowości wydawniczych	77

One Hundred years of Polish social policy and social insurance

Table of Contents

Gertruda Uścińska Foreword by the General Editor of the Journal „Social Security. Theory. Law. Practice”	7
STUDIES AND PROBLEMS	
Gertruda Uścińska One Hundred years of Polish social policy 1918–2018	9
Kamil Berrahal The timeline of the century of the Polish social insurance legislation 1918–2018	17
Gertruda Uścińska Social security standards of the International Labour Organisation	36
Paweł Kaleta ‘We’re no idle-loafers on the British dole’. Brexit and the social security of Poles in the United Kingdom – example of protection from unemployment	49
BOOK REVIEWS	
Józef Orczyk Elżbieta Bojanowska, Mirosław Grewiński, Marek Rymcza, Gertruda Uścińska (eds.), On Hundred years of Polish social policy 1918–2018	60
THE CHRONICLE OF EVENTS	
Katarzyna Obrębska Past – Present – Future. One Hundred years of Polish social policy	63
Dorota Głogosz Challenges of the labour market, insurance and senior policy in the context of demographic aging	68
Olga Rudnicka Regulating Care Migration in Europe?	74
NEW PUBLICATIONS	
Beata Kaczyńska Review of Polish and foreign new publications	77

Od redaktor naczelnej pisma „Zabezpieczenie Społeczne. Teoria, Prawo, Praktyka”

GERTRUDA UŚCIŃSKA

nr ORCID: 0000-0001-7379-5156

Uniwersytet Warszawski

Oddajemy do rąk Czytelników ósmy numer pisma *Zabezpieczeni Społeczne. Teoria, Prawo, Praktyka* w wyjątkowym roku. Roku obfitującym w ważne rocznice. W 2018 roku obchodzimy rocznicę stulecia państwowości polskiej, rocznicę stulecia polskiej polityki społecznej i stulecia ubezpieczeń społecznych. W czerwcu 2019 roku będziemy obchodzić 100-lecie powstania Międzynarodowej Organizacji Pracy (International Labour Organisation), wyspecjalizowanej agencji Organizacji Narodów Zjednoczonych zajmującej się zagadnieniami pracy, w tym m.in. ochroną praw pracowniczych, poprawą warunków pracy i życia, tworzeniem miejsc pracy, zabezpieczeniem społecznym. Polska była jednym z członków – założycieli tej organizacji. O roli MOP w kształtowaniu zabezpieczenia społecznego w Europie i na świecie będziemy informować w kolejnych numerach czasopisma, w tym w zeszycie poświęconym 100-leciu Międzynarodowej Organizacji Pracy.

Pierwszy tekst przedstawia najważniejsze wydarzenia ze stuletniej historii polskiej polityki społecznej i ubezpieczeń społecznych. Zaprezentowano w nim wybrane elementy charakteryzujące zmiany w obszarze tej polityki od 1918 r. w ujęciu chronologicznym. Wyodrębniono trzy części: przeszłość (okres od odzyskania niepodległości do roku 1989), teraźniejszość (okres po 1989 roku do dziś) i przyszłość. Pierwsze działania związane były z scaleniem ziem polskich w różnych obszarach jego działania, bowiem do tej pory funkcjonowały one w odmiennych warunkach politycznych, gospodarczych i społecznych trzech państw zaborczych i po zniszczeniach spowodowanych I wojną światową.

Drugi tekst przedstawia obszar ubezpieczeń społecznych w Polsce. W formie kalendarium zaprezentowane zostały najważniejsze daty związane z obowiązywaniem przepisów prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych wybrane z bogatej, stuletniej historii tej gałęzi prawa w Polsce.

Kontekst międzynarodowy ubezpieczeń społecznych prezentuje kolejny tekst. Omawia się w nim standardy zabezpieczenia społecznego Międzynarodowej Organizacji Pracy zawarte w formie konwencji i zaleceń w trzech okresach:

- 1) między I i II wojną światową (okres rozwoju ochrony ubezpieczeniowej),
- 2) okres po II wojnie światowej do 1952 r. (okres tworzenia generalnej koncepcji zabezpieczenia społecznego),
- 3) od 1952 r. do czasów współczesnych (rozwój zabezpieczenia społecznego).

Tekst ten znalazł się w numerze z dwóch powodów. Pierwszy to wspomniany już fakt stulecia w 2019 r. powołania tej agencji. Drugi powód odnosi się do wpływu tej organizacji na rozwój międzynarodowych i krajowych standardów zabezpieczenia społecznego w XX wieku, a zwłaszcza konwencji nr 102 dotyczącej minimalnych norm zabezpieczenia społecznego z 1952 roku. Obejmuje ona wszystkie rodzaje ryzyka uznawane dotychczas za przedmiot ochrony w prawie międzynarodowym. Ich klasyfikacja ma charakter wzorcowy i w pewnym sensie zamknięty, po-

nieważ w ciągu 50 lat od jej uchwalenia nie wprowadzono rozwiązań poszerzających katalog rodzajów ryzyka zabezpieczenia społecznego.

Monitorujemy również sytuację związaną z procesem wystąpienia Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej. Kolejny tekst syntetycznie przedstawia obecny stan brytyjskiego systemu zabezpieczenia społecznego w odniesieniu do uprawnień socjalnych Polaków w Zjednoczonym Królestwie w kontekście Brexitu na wybranym przykładzie zabezpieczenia od bezrobocia.

W części *Artykuły recenzyjne/Recenzje/Noty recenzyjne* prezentujemy książkę jubileuszową poświęconą stuleciu polskiej polityki społecznej, przygotowaną w związku z obchodami tej rocznicy.

Z kolei w *Nowościach Wydawniczych* zamieszczamy informacje o nowych – polskich i obcojęzycznych – wybranych książkach i artykułach z obszaru polityki społecznej, w tym pracy i zabezpieczenia społecznego, opublikowanych w ostatnich dwóch latach.

W dziale *Kronika Wydarzeń* przedstawiamy sprawozdania z przebiegu konferencji otwierającej obchody 100-lecia polskiej polityki społecznej, cyklicznej konferencji poświęconej zagadnieniom rynku pracy, ubezpieczeń i polityki senioralnej w kontekście starzenia demograficznego oraz międzynarodowego seminarium naukowego dotyczącego rynku opieki oraz przepływów pracowników świadczących te usługi między Polską a Niemcami.

Zachęcamy do współpracy studentów, doktorantów i wyższą kadrami akademicką uczelni polskich i zagranicznych przy tworzeniu kolejnych numerów czasopisma. Zapraszamy do lektury zarówno bieżącego numeru pisma, jak i następnych, które będą poświęcone nie mniej ważnym wydarzeniom oraz ich uwarunkowaniom i szeroko postrzeganym skutkom.